Mirko Korinšek

KEMOFARMACIJA JE RESNIČNO NAŠA

VP – 6 BRDO je vse bližje

Opazovali smo jo, kako je nikla sredi neobljudenega zemljišča v industrijski coni VP-6 Brdo. Zrli smo prve objekte, ki danes zajeti z ograjo predstavljajo na enem mestu postavljeno delovno organizacijo KEMOFARMACIJA in si želeli, da bi bilo na naslednjih prostih površinah kmalu še več podobnih zgradb. Slednjega sicer še nismo dočakali, zato pa je bila v soboto 15. janurja toliko večja radost, ko smo spoznali prvo lastovko, ki napoveduje in prinaša pomlad.

Veselili se nismo samo mi, ampak najprej kolektiv, ki je sedem let zavestno dajal na stran denar, da bi se rešil po uničujočem požaru, prostorskih in delovnih zagat. Ob dobrih 200 delavcih pa so bili tudi njihovi stanovanjski kolegi iz farmacije in veterine, izvajalci del in predstavniki občinskega, mestnega in republiškega družbenopolitičnega življenja.

Ogled prostorov nove Kemofarmacije je mnoge presenetil. Saj zunanja lupina zgradb in njihove okolice na 27.778 kvadratnih metrih nikakor ne more vzbuditi v mimoidočem predstave o vseh napravah in prostorih, ki so razporejeni, opremljeni in postavljeni v notranjosti. Vsi prostori nove Kemofarmacije merijo skupaj 8.745,05 kvadratnih metrov. Ob glavnem skladišču z regali so še sprejemno skladišče, specialno skladišče, ekspedit, strojnice, pomožni skladiščni prostori, skladišča vnetljivih snovi, garažni objekt s kotlarno, zaklonišče in drugi prostori. Celotna investicija je veljala nekaj nad 303,3 milijona dinarjev. Postavljena je bila brez bančnih kreditov. Delno so pomagali z združevanjem sredstev KRKA, LEK, TOSAMA, MEDEX, s krediti pa ALKALOID, GALENIKA, JUGOREMEDIJA, SCT in ALUMINIJ Komen.

Delovna organizacija Kemofarmacija je ustvarila lani nekaj nad 1,7 milijarde dinarjev prihodka. Dosedaj v sorazmeroma težkih delovnih pogojih. Zato je pomembna uvodna ugotovitev generalnega direktorja Mirka Korinška v pozdravnem nagovoru, ko je dejal, da so se preselili v nove delovne prostore ob 35 letnici delovne organizacije in, da spoznava »ČEPRAV JE BILA VIDETI LOKACIJA ZARADI ODDALJENOSTI OD CENTRA MESTA NEPRIMERNA, PA JE Z OBRAZOV IN DELOVNE VNEME MOČ HITRO UGOTOVITI, DA SO VSI DELAVCI ZADOVOLJNI, SAJ SO PO 7 LETIH ODKAR JE NAŠO DELOVNO ORGANIZACIJO PRIZADEL KATASTROFALEN POŽAR SPET ZAŽIVELI V NORMALNIH DELOVNIH POGOJIH.

K temu so veliko pripomogli tudi delavci sami. V začetku decembra so se preselili. S prostovoljnim delom so od 9. do 12. 12. preselili za okrog 140 milijonov dinarjev blaga. Neprekinjeno so delali po 10 do 14 ur na dan.

O tem, da je sedaj delo sodobno organizirano po načinu, ki ga omogočajo novi prostori ne bomo širše pisali. Dodajmo le to, da jim pri obdelavi podatkov pomaga tudi računalnik.

Na otvoritvi je o pomenu tega objekta za našo občino spregovoril tudi predsednik izvršnega sveta Joško Vučemilo. Zahvalil se je delavcem Kemofarmacije, ker so vztrajali na tej lokaciji in premagali mnoge ovire, ki jih je predne dvigalo komunalno neurejeno zemljišče. Opozoril pa je tudi na to, da je na tem kompleksu še vedno veliko prostih površin, saj meri VP-6 Brdo skupaj 132 tisoč kvadratnih metrov. Na te površine ne smemo pozabljati, saj po svoji kakovosti ne ustrezajo kmetijstvu. Zato imajo prednost v gospodarski pozidavi.

Otvoritev KEMOFARMACIJE so s svojim nastopom popestrili tudi pevci in pevke ter recitatorji in recitatorke iz te delovne organizacije. Kljub temu, da je njihov kulturniški krožek še svež, pa so pokazali obilo smisla za iskreno pripovedovanje slovenske pesmi in petje slovenske pesmi...

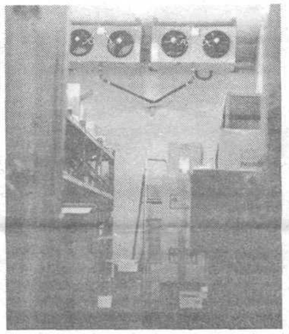

PARKIRIŠČA TOVORNEGA TERMINALA NA RUDNIKU

Zapletlo se je

Na Rudniku ob Dolenjski cesti – točneje za Petro ovo črpalko, naj bi bil tovorni terminal na površini 8 ha. Gre za doslej največje gradbišče Integrala, njegova investicijska vrednost pa je ocenjena na 95 starih milijard dinarjev

O tej investiciji smo se pogovarjali z vodjem investicijske službe SOZD Integral **Milanom Kremenškom.**

Najprej je prav, da pojasnimo, zakaj sploh ta in tolikšna investicija.

TOZD Tovorni promet opravlja prevozne storitve tako v domačem kot mednarodnem transportu in pri tem dosega 60 odstotkov celotnega prihodka v konvertibilni valuti. V letu 1981 je omenjena TOZD ustvarila 340 milijonov dinarjev devizne realizacije, devetmesečni obračun v letu 1982 pa kaže, da se je izvoz glede na lansko leto povečal za 55 odstotkov.

Že leta 1974 so ugotovili, da je lokacija na Celovški 166 v občini Šiška, kjer je sedaj tovorni in mestni promet, namenjena nadaljnjemu razvoju potniškega prometa. Zato naj bi se dejavnost tovornega prometa preselila na novo lokacijo. To so opredelili tudi v dolgoročnem razvojnem načrtu TP Viator.

Nov terminal – več deviz

Poleg tega je glavni vzrok za preselitev tovornega prometa na novo lokacijo zagotovitev njegovega nadaljnjega razvoja, saj le ta ni mogoč spričo utesnjenosti v obstoječih obratih in razdrobljenosti vzdrževanja vozil na štirih lokacijah.

Preselitev vseh dejavnosti na eno lokacijo bo prispevala tudi k večji ekonomičnosti poslovanja, še zlasti pa predstavlja pogoj za opravljanje dogovorjenega obsega in širitev inozemskih prevozov, ki bo tako tudi omogočila uresničitev v Dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 zastavljene cilje – pritegnitev dodatnih tranzitnih blagovnih tokov zaradi ustvarjanja večjih deviznih učinkov.

Največje Integralovo gradbišče na Rudniku

Ob iskanju nove lokacije je bila med predlaganimi in možnimi najprimernejša in tudi najcenejša lokacija v industrijski coni RP 2 na Rudniku in s 15,6 ha površine, s tem, da naj bi v prvi etapi uredili 8 ha zemljišča. Ta lokacija, kot je poudaril Milan Kremenšek, omogoča optimalni razvoj tovornega prometa v daljšem časovnem obdobju ter izgradnjo kompletnega programa po etapah.

Investicijska zasnova zajema vse objekte, ki so potrebni za normalno poslovanje dejavnosti tovornega prometa v celoti ter nabavo 105 novih vozil. Poleg parkirišč in delavniškega objekta bodo tu še pripadajoča skladišča, prostori za operativno vodenje dejavnosti TOZD in DO, bivalni prostori za voznike, ambulanta, prostori za družbeno prehrano ter drugi spremljajoči objekti. Novo nabavljena vozila bodo v celoti namenjena izvozu storitev in bodo letno zagotavljala 227 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

Pripravljalna in začetna dela so že v polnem teku, pravzaprav so trenutno zaustavljena zaradi težav z lastnikom manjšega dela zemljišča v tej IC. Kaj je torej storjenega? Narejen je cestni priključek na Dolenjsko cesto in speljan preko železniške proge dolenjske železnice s posebnimi zapornicami in zavarovanjem. Izvedba utrditve tega dela barjanskega zemljišča je močno podobna utrditvi pred leti zgrajene avtoceste proti Vrhniki z večplastno nosilno površino z odvodnjavanjem. Izvršena je utrditev manipulacijskih površin na dobri polovici bodočega terminala, za kar je bilo do sedaj pripeljano 15 tisoč kubičnih metrov gramoza. Delavci Tozda Tovorni promet pričakujejo, da bodo, kot nam je povedal naš sogovornik, kljub težavam investiranja pričeli prihodnje leto že z gradnjo samih avtoservisnih objektov in zunanjih instalacij-kanalizacije, vodovoda, elektronapeljave in telefona.

Povemo naj še to: sredstva za prvo fazo gradnje je investitor zagotovil brez kreditev in sicer s prodajo obratov na Šmartinski cesti. Žal pa, zaradi omenjenih težav kmetom, trenutno ta sredstva ležijo »mrtva« in seveda izgubljajo na svoji dejanski vrednosti.

NINA ČOŽ

25 LET ISKRE HORJUL

Prostorska stiska

Zadnje dni novembra lani so delavci Iskre v Horjulu proslavili 25-letnico obstoja tega delovnega kolektiva. 24 med okrog 300 delavci jih je dočakalo svoj srebrni delovni jubilej. Ob tej priložnosti so jim podelili knjižno nagrado.

Prav gotovo se ti delavci še spominjajo, da je 1957. leta pričel v Horjulu delati obrat Inštituta za elektrozveze – IEV z imenom Elektronika. V njem so poleg domačinov delali tudi delavci iz laboratorija za merilne instrumente z Linhartove ceste v Ljubljani.

Že v prvem letu je 30 razvojnih in 84 proizvodnih delavcev izdelalo skoraj 700 merilnih aparatur, 600 variakov, 200 potenciometrov, 3.000 preklopnikov in 60 tisoč uporov.

Tako kot vsa industrija je tudi horjulska tovarna takrat hitro napredovala. Vključila se je v ZP ISKRA in bila 1966. leta registrirana kot Tovarna Elektronskih instrumentov Horjul. Zaposlovala je že 300 ljudi iz Horjula in njegove okolice, pa Ljubljane in Vrhnike.

Po najrazličnejših težavah in pogostih reorganizacijah čaka horjulske iskraše ponovna reorganizacija. Ta naj bi prinesla tokrat povezan in zaokrožen kolektiv, ki bi bil sposoben skrbeti za proizvodno merilnih instrumentov, radijskih postaj in mehanskih delov.

1967. leta so osvojili v Horjulu izdelavo radijskih postaj. Danes predstavlja proizvodnja teh postaj tretjino izdelkov. Močno pa se je povečala izdelava variakov. Pred desetimi leti so jih naredili tri tisoč, lani pa petkrat več.

V horjulski ISKRI trdijo, da je k modernizaciji proizvodnega programa prispeval tudi znaten del sredstev, ki so jih vlagali v delo razvojnih laboratorijev. Tako danes v tovarni poleg klasičnega programa žičnih in drsnih uporov ter variakov izdelujejo sodobne sprejemno-oddajne postaje, poleg elektronskih merilnih instrumentov pa že dve leti tudi mikroprocesorske analizne merilne naprave. S sodobno elektronsko tehniko upravlja dobro moštvo strokovnjakov.

Horjulska ISKRA je bila odskočna deska za mnoge uspešne iskraše, v njej pa so tudi pričeli izdelovati številne izdelke, ki jih danes izdelujejo v Iskri.

Razumljivo je, da je kot edini delovni kolektiv dobro povezan s krajem in, da po svojih močeh pomaga pri njegovem razvoju.

V tovarni uspešno delujejo družbenopolitične organizacije, zelo delavno pa je tudi planinsko društvo. Razveseljiv je stalen stik horjulskih delavcev z vojaki iz vojašnice na Vrhniki.

Ti so skupaj z MPZ Morjul, recitatorji tovarne in osnovnošolci tudi pripravili program ob srebrnem jubileju.

Ob tej priložnosti je direktor TOZD TEI Horjul Matjaž Traven zagotovil: »Kljub težavam, ki smo jim priče v današnjih splošnih gospodarskih razmerah, ni dvoma, da bodo horjulski iskraši, ki so že od doma vajeni trdega dela, še naprej uspešno razvijali to tovarno tako, da bodo v njej našli delo in kruh tudi mladi, ki prihajajo. Uresničiti bo potrebno načrte za razširitev in posodobitev tovarne, nadaljevati s povečanjem izvoza in tako prispevati svoj delež k razvoju in stabilizaciji samoupravne socialistične domovine.«

JELKA VRHOVEC

IKOR 82 V NIGERIJO

80 odstotkov lastnega razvoja

Morda se še spominjate zapisa o pomembnem uspehu ključavničarstva IKOR z Dobrove na lanskem sejmu obrti v Celju. Takrat je Franc Birtič razstavil iz posebnih elementov sestavljivo stanovanjsko hišo IKOR 82. V času od sejma do začetka januarja je za to hišo tudi podpisal licenčno pogodbo s trebanjsko delovno organizacijo TRIMO. Prva, znatna naročila je dobil Trimo iz Nigerije in sicer bodo tja poslali dva tisoč hiš. Veliko je tudi zanimanje v drugih afriških državah.

Franc Birtič, lastnik ključavničarstva IKOR, pa je dobil naročilo za izdelavo prototipa hiše, z okrog 100 kvadratnimi metri površine za Saudsko Arabijo. Hiša naj bi bila še bolj prilagojena klimatskim in živalskim (žuželke) razmeram. Če bo hiša ustrezala, bo trebanjski TRIMO lahko izdelal 300 takih hiš, ki jih bo Saudska Arabija poklonila Palestincem.

To je le del razvojnega programa tega ključavničarstva, ki kljub zaostrenim gospodarskim razmeram ne čuti pomanjkanja naročil. Menijo, da je to zaradi dobro vpeljanega sodelovanja z delovnimi organizacijami Litostroj, Mostovna, Indos itn. zaradi stalnega stika z zadrugo ONIKS in centrom za tehnološke inovacije NOVUM, predvsem pa zaradi lastnega razvoja. Od vseh izdelkov so jih v ključavničarstvu IKOR razvili osemdeset odstotkov.

Na sliki: pri montaži kabine za mobilno dvigalo MD 6 Litostroj

Frizerska oprema za Mongolijo

Delovna organizacija Astra–Ars Inženiring je 15. decembra že drugič poslala v daljno Mongolijo opremo za frizerske salone. Ars je namreč v sodelovanju z mongolsko firmo Horsholoimpex prevzel obvezo idejnega oblikovanja in celotne izvedbe opreme frizerskih salonov v Mongoliji.

Ars se je namreč dobro afirmiral z odlično adaptacijo frizerskega salona ljubljanskih Brivnic in česalnic v hotelu Union v Ljubljani, kar je bila dobra osnova za takšna dela v prihodnje, predvsem pa tudi na tujem.

Zadnja pošiljka v Ulan Bator pa je idejno zasnovana popolnoma na novo. Pohištvo in oprema sta nekaj povsem novega na tem področju in ju namerava Ars tudi patentirati.

Poteza Astre–Arsa je lahko dober primer kako je mogoče trgovati s tujino tudi z izvažanjem takšne opreme kot je frizerska.

V. POGAČNIK

IZ REPUBLIŠKEGA URBANISTIČNEGA INŠTITUTA

Ljubljanski nasveti za razvoj Gvajane

Urbanistični inštitut Slovenije opravlja trenutno enkratno nalogo, ki je verjetno tudi prva tovrstna v zgodovini jugoslovanskega nastopanja v tujini. V tem inštitutu izvajajo projekt z naslovom »Program institucionalne podpore nacionalnim sistemom planiranja in projektov v Gvajani«. Z uresničevanjem te naloge se tudi Jugoslovani vključujemo v mednarodni razvoj s prodajo našega lastnega znanja, s prodajo naše pameti in tudi s posredovanjem naših svojstvenih izkušenj v svet, ki doslej niha predvsem med dvema oblikama razvoja: eno predlaga Zahod in drugo Vzhod. To kar v naši političní teoriji in vseh mogočih resolucijah poudarjamo že leta, uresničujejo torej v Urbanističnem inštitutu. Uspeh tega projekta – zato se v ljubljanskem inštitutu še toliko bolj prizadevajo – bo odprl vrata Jugoslaviji v številne države, ki so se doslej v pomanjkanju izbire odločale ali za eno ali za drugo prej omenjeno »velesilo«. Uspeh tega projekta pa bo seveda pomenil še odpiranje vrat Jugoslaviji na različnih mednarodnih natečajih in v različnih bankah, ki na ponudnika brez izkušenj gledajo nejeverno, na takšnega, ki pa je že uspel pa bistveno drugače. Led je torej prebit.

Neuvrščenost odprla vrata

Odmevi na doslej opravljeno delo ter oceno naših uradnih predstavnikov v tej deželi kot tudi ocene predstavnikov vlade Kooperativne republike Gvajane kažejo, da so naročniki v Gvajani izredno zadovoljni z našim delom.

V Gvajani pa Jugoslavije niso izbrali na slepo srečo ali dobili kot izvajalca s posredovanjem katere od mednarodnih institucij, temveč je ta posel dobila naša država na izrecno željo Gvajane.

Gvajana je aktivna članica gibanja neuvrščenih in kot takšna razvija temu ustezno mednarodno politiko, ki želo verno sledi prvotnim temeljem neuvrščenosti, saj ne sodi niti k radikalni struji, niti v drugo strujo. Ker so se Gvajanci odločili za takšno doslednost, jim je Jugoslavija seveda najbolj ustrezen izvajalec tako pomembnega in občutljivega programa. Pri izdelovanju omenjenih programov gre tudi za obravnavanje številnih stvari, ki so državna skrivnost in so za Gvajano izrednega pomena, pa zato Gvajancem ni vseeno kdo ve zanje. Jugoslovani smo se jim zdeli najbolj vredni zaupanja in to je torej tudi priznanje naši politiki neuvrščenosti. V samem razvoju pa načrtuje v političnem smislu Gvajana svoj poseben model socializma, takoimenovani kooperativni socializem, ki je prilagojen njihovim potrebam, tradiciji in položaju, saj Gvajanci odklanjajo presajanje vzhodnega socializma na njihova tla, ne želijo pa tudi kapitalistične družbene ureditve.

Gvajana je s svojimi 214.000 kvadratnimi kilometri malo manjša kot Jugoslavija, s svojimi okoli 800.000 prebivalci pa redko poseljena, saj pridejo le po štirje prebivalci na kvadratni kilometer. Kooperativna republika Gvajana je nekdanja angleška kolonija, takoimenovana Britanska Gvajana, ki si je pridobila neodvisnost po mirni poti pred 15 leti in je danes še vedno članica britanske skupnosti narodov Commenwealtha. Ta dežela ležeča na severovzhodu južnoameriškega kontinenta meji na Nizozemsko Gvajano ali Surinamo, Brazilijo in Venezuelo. S slednjo sosedo ima tudi nekaj mejhni težav, saj je rped časom Venezuela postavljala zahteve po lepem delu Gvajane, češ da so meje krivične in izvirajo iz kolonialnih časov. Zaenkrat so ta problem rešili in je Venezuela za sedaj očitno opustila ozemlje pretenzije.

Kooperativna republika Gvajana je med tremi Gvajanami (poleg nizozemske obstaja namreč še francoska Gvajana, ki je znana kot kazenska kolonija in pregnanstvo) največja. Glavno mesto je Georgetown, pomembno pristanišče pa New Amsterdam. Večina prebivalcev so črni, velika skupina so Indijci, nekaj je belcev in nekaj tudi Indijancev. Uradni jezik je angleški in tudi pogovorni jezik je angleščina.

Večina Gvajane je gozdnata z izredno bogatimi gozdovi. Dežela je izredno bogata, saj so tam velikanska nahajališča boksita, ki ga izvažajo v ZDA, velikanska nahajališča so tudi zlata in nafte. Gvajana je bogata z diamanti, manganom in kolumbitom. Vse to pa je večinoma še neizkoriščeno, saj je potrebno za izkoriščanje teh bogastev narediti le ta dostopna, izvrtati vrtine za nafto, približati rudnike s prometnimi zvezami, ki so sedaj slabe itd.

V Gvajani pridelujejo veliko sladkornega trsa, riža, ruma, v priobalnem pasu pa kavo in kakao. Bogati so tudi pridelki kokosa, agrumov, banan in oljaric. Veliko prebivalcev se ukvarja z govedorejo, ovčarstom in svinjerejo.

Prometno je Gvajana še zelo nerazvita, saj ima le nekaj železnice in nekaj cest, telefonske in radio zveze pa so tudi manj razvite. Po narodnem dohodku je Gvajana še med nerazvitimi deželami.

Projekt Gvajana

Naročnik »Projekta Gvajana«, kot mu kratko rečejo v Urbanističnem inštitutu, je državna planska komisija (SPC) ministrstva za ekonomsko planiranje in finance vlade Kooperativne republike Gvajane. Plačnik projekta je Interameriška banka za razvoj (IDB) iz Washingtona. Gvajana je pri tej banki postavila tudi kot pogoj (naročnik ima namreč možnost izbire), da dobi posel Jugoslavija. Urbanistični inštitut to izvaja, kar zadeva izven posle, preko ljubljanske firme SMELT, ker sam inštitut nima zunanjetrgovinske registracije. Projekt morajo ljubljanski načrtovalci izvesti v 30 mesecih in rok teče od 28. decembra 1982. Pogodbeno je dogovorjeno, da bo delo opravljeno s tolikšnim številom strokovnjakov, da v seštevku njihov čas angažiranja ne bo presegel 168 mesecev. Pogodbena vsota za posel pa je milijon in 62.000 dolarjev.

Namen projekta je, da podpre državno plansko komisijo Gvajane pri odstranjevanju institucionalnih ozkih grl, ki omejujejo možnosti mobilizacije in zajetja finančnih resursov za dosego ciljev gospodarske rasti in razdeljevanja dohodka, kakor jih predvideva razvojni plan Gvajane. Prav tako je naloga Jugoslovanov, da pomagajo izboljšati organizacijsko, institucionalno, upravljalsko in kadrovsko strukturo v javnem sektorju gvajanskega gospodarstva.

V okviru splošnih ciljev je zahteva Gvajane analiziranje globalne strukture, organizacije in operativnosti javnega sektorja in glavnih pripadajočih agencij iz različnih sektorjev, implementacija, oblikovanje in uresničevanje priporočil za krepitev nacionalnega in regionalnega sistema planiranja ter nacionalnega sistema projektov in raziskovanje sprejemljivih inačic za izboljšanje organizacije in upravljanja javnih podjetij.

Poleg teh splošnih ciljev pa želijo Gvajanci, da Urbanistični inštitut usposobi planerja za oblikovanje in uporabo makro-ekonomskih razvojnih modelov, da usposobi planerja za uporabljanje različnih plansko-analitičnih tehnik in nudi pomoč pri oblikovanju najustreznejših institucionalnih oblik za integriranje regionalnega v nacionalni sistem planiranja. V pogodbi so se dogovorili še za izvedbo usklajevanja sektorskega programiranja z nacionalnim planiranjem, za pomoč pri formiranju informacijskega sistema, oziroma statistične baze podatkov za učinkovito nacionalno in regionalno načrtovanje, ustanovitev centralnega projektnega urada in za pomoč pri procesiranju najpotrebnejših tekočih projektov.

Glede na zahteve Gvajancev so v Urbanističnem inštitutu izoblikovali v okviru pogodbe dva podprograma: nacionalni sistem planiranja in nacionalni sistem projektov. Vse to opravljajo Ljubljančani v štirih fazah: priprava, diagnoza, oblikovanje rešitev in implementacija.

Sredi junija 1982. leta je delovna skupina podala že diagnostično poročilo, ki je vsebovalo tako splošni kot tehnični del. V okviru tehničnega dela so ljubljanski načtovalci izoblikovali dve reči: Gospodarski razvoj Gvajane in Institucionalni okvir planiranja v Gvajani. Trenutno pa delajo Jugoslovani z gvajanskimi sodelavci na izobraževanju in usposabljanju gvajanskih strokovnjakov.

Osnovna delovna skupina, ki dela na tem projektu šteje šest ljudi, občasno pa pritegnejo Ljubljančani k delu še 12 drugih strokovnjakov. V sami Gvajani je pet naših ljudi: direktor projekta, dva koordinatorja programa in dva svetovalca.

Prvo informacijo o tem poslu so v Urbanističnem inštitutu dobili preko slovenskega Zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje (ZAMTES). V Jugoslaviji smo potem uskladili interese in ugotovili, da je za posel v bistvu primeren le ljubljanski Urbanistični inštitut. Tako so dobili posel v naših okvirih, Gvajanci pa so to zagotovili v mednarodnih, saj na javnem natečaju verjetno Jugoslovani ne bi dobili tega dela, saj delamo na tem področju šele prve korake in bi nas izkušnejši iz zahodnih držav »povozili«.

»Moramo biti resnicoljubni in priznati, da so največji problemi pri takšnih poslih pri nas samih«, pravi v. d. direktorja Urbanističnega inštituta Slovenije JOŽE DEKLEVA. »Vse skupaj je to za nas Jugoslovane v zametku in zato smo naleteli na sistemske probleme. Takšni posli so namreč bili pri nas neznani in zato sploh ni bilo zanje nikakršne zakonske osnove. Značilno je, da šele sedaj potekajo v Jugoslaviji prve priprave za zakon o konzultantski dejavnosti v tujini.

Zaradi takšnih okoliščin je stvar v začetku trajala dalj kot bi bilo treba. Če ne bi bilo posameznikov v naših bankah, v Jugoslovanski banki za ekonomsko sodelovanje s tujino in v različnih organih, ki so se kot posamezniki zavzeli za stvar in jo iz čistega entuziazma podpisali, še sedaj ne bi bilo kaj dosti narejenega in vprašanje, če bi sploh dobili posel. Le tem ljudem, ki razumejo potrebe Jugoslavije, se lahko zahvalimo, da ni v tem primeru ostalo vse pri načelnem poudarjanju izvoza znanja, saj so pri nas administrativne zapreke ogromne. Te je treba odstraniti, saj nam škodijo in nam lahko marsikatero stvar onemogočijo«.

»Pri tej stvari pa smo naleteli seveda tudi na druge težave, ki so pač povezane s takšnim poslom«, pravi koordinator projekta Gvajana v domovini Miha Kos. Predvsem smo se morali že v začetku sprijazniti z dejstvom, da naše znanstvene organizacije s tega področja ne čutijo potrebe in ne vidijo interesa v povezovanju za skupno izvajanje takih projektov. Poleg tega smo Jugoslovani nevajeni in nam to očitno nekako »ne leži« hoditi po svetu, pa smo zato morali strokovnjake pregovarjati, da so šli v Gvajano. Ker gre za vrhunske strokovnjake iz Jugoslavije je bilo še toliko težje, ker lahko dobijo posel v bistvu povsod. Mislim, da jih je pritegnilo na koncu to, da je delo na tem projektu svojevrsten izziv in tudi velikansko moralno in strokovno priznanje. Zaradi dohodkov pa se za delo v Gvajani zanesljivo niso odločili, pa čeprav se zdijo mogoče komu njihovi dohodki veliki. Naši zaslužijo v Gvajani od 2.500 do 2.900 dolarjev. S temi dohodki so malce slabše plačani kot so mednarodna merila, ki jih postavlja OZN za svoje strokovnjake in bi se jih morali držati tudi mi. Če upoštevamo še to, da so življenjske razmere težavne, saj niti ni rednih poštnih stikov z domovino, da večkrat v Gvajani ni mogoče kupiti osnovnih živil, potem na prvi pogled lepi dohodek izgubi svoj lesk«.

Priložnost za gospodarstvo

Sam projekt po vsoti denarja za Jugoslavijo ni kaj velikanskega, za Urbanistični inštitut Slovenije pa je še kako zanimiv in zelo važen. Ostanka dohodka pri vsej stvari v Ljubljani ne pričakujejo, izgube pa tudi ne. Bistveno pri tej stvari je nekaj drugega: izdelovanje takšnih projektov odpira pot in vrata jugoslovanskemu gospodarstvu. Nikjer v svetu namreč ne skušajo zaslužiti z izdelavo takšnih projektov in s konzultantskimi posli, temveč je to odskočna deska za nacionalna gospodarstva konzultantov. To je torej za Jugoslavijo idealna prilika, saj uspeh tega projekta zagotavlja nove konzultantske posle in za jugoslovansko gospodarstvo nastop na tujem, torej izvoz.

Tu pa gre seveda tudi za vprašanje smelosti in poslovnosti, ki nam je še prevečkrat manjka. Res pa je, da so nekatere firme v primeru Gvajane že zagrabile priložnost in se nameravajo posvetiti tamkajšnji energetiki, kmetijstvu in rudarstvu. Znano je raziskovanje ljubljanskega Geološkega zavoda, ki v Gvajani išče nahajališča zlata.

Za Jugoslovane so dela v Gvajani tudi pomembna izkušnja in možnost da si pridobimo mednarodni ugled tudi na tem področju. Doslej smo namreč v Jugoslaviji prevečkrat le vrteli jezik o višjih oblikah izvoza, nikoli pa se dela nismo resno lotili. Eden dokazov za zadnjo trditev je tudi ta, da smo kot država član Interameriške banke za razvoj in da tudi vplačujemo v sklade te banke, doslej pa nismo še nikoli dobili nikakršnega posla od te banke. V veliki meri predvsem zato, ker se nismo dovolj potrudili.

Sedanji posel Urbanističnega inštituta Slovenije je zato še toliko važnejši, saj pomeni novo stopnjo našega razvoja in ker bo inštitut speljal do konca tudi vzorčni projekt v Gvajani je to priložnost za številne jugoslovanske firme, da se vključijo v mednarodne tokove in da si zagotovijo prisotnost v prirodno zelo bogati Gvajani.

MILOVAN DIMITRIČ